Cutezătorii

4

REVISTĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

JOI, 25 IANUARIE 1968 • ANUL II

ÎN LABORATORUL DE CHIMIE

Foto Gr. PREPELIȚĂ

LASER...

O EXPRESIE CUNOSCUTĂ DESIGUR ŞI DE VOI ŞI CARE CONŢINE INIŢIALELE DENUMIRII ÎN LIMBA ENGLEZĂ: LIGHT AMPLIFICATION BY STIMULATED EMISSION OF RADIATION (AMPLIFICAREA LUMINII PRIN STIMULAREA EMISIUNII RADIAŢIEI).

CEL MAI MARE LASER ROMÂNESC

Cel mai mare laser cu bioxid de carbon din ţara noastră a fost realizat recent de colectivul **laboratorului de metode optice în fizica nucleară de la institutul de fizică atomică Bucureşti.**

Lungimea noului laser este de 5 m, iar diametrul oglinzilor de 60 mm. Instalaţia permite efectuarea a numeroase operaţiuni cu aplicaţii în diferite domenii ale tehnicii. Printre acestea se numără tăierea fină a lamelor de oţel pînă la 0,5 mm, perforarea în numai cîteva secunde şi cu mare precizie a unor materiale refractare, prelucrări pe cuarţ (tăiere, sudură), topirea unor materiale al căror punct de topire este în jur de 3 000 grade.

S.O.S. pe Marea Neagră

Viscol...

Ţărmul constănţean bubuie sub loviturile valurilor uriaşe.

De undeva, de pe Marea Neagră cuprinsă de furtună, zboară în eter chemarea:

S.O.S.!... S.O.S.!...

Radiotelegrafiştii din portul Constanţa, de la NAVROM, recepţionează apelul lansat de pe nava «Marmina» (sub pavilion grec), care se află în pericol.

Răspunzînd cu promptitudine semnalului, echipajul remorcherului românesc «Farul» a pornit de urgenţă pe mare.

Au urmat cîteva ore de muncă încordată, de luptă cu valurile răscolite de viscol. Dar eforturile marinarilor români n-au fost zadarnice: ei au reuşit să salveze nava (şi echipajul) ameninţată de furtună.

OGLINDA SĂPTĂMÎNII

Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice din România. *reconstituie lungul şi gloriosul drum de luptă al poporului român pentru eliberarea naţională şi socială, istoria eroică a Partidului Comunist Român. Sînt expuse documente de arhivă, manifeste, facsimile, reproduceri şi numeroase alte documente.*

Situat în Bucureşti, Şoseaua Kiseleff nr. 3, *muzeul este deschis marţi, joi între 10-14 şi 16-20; miercuri, vineri între 16-20; sîmbătă între 10-14; duminică între 8-20.*

În fotografie: *un grup de pionieri, veniţi în vizită la muzeu, privesc macheta casei în care s-a tipărit ziarul «Scînteia» în ilegalitate.*

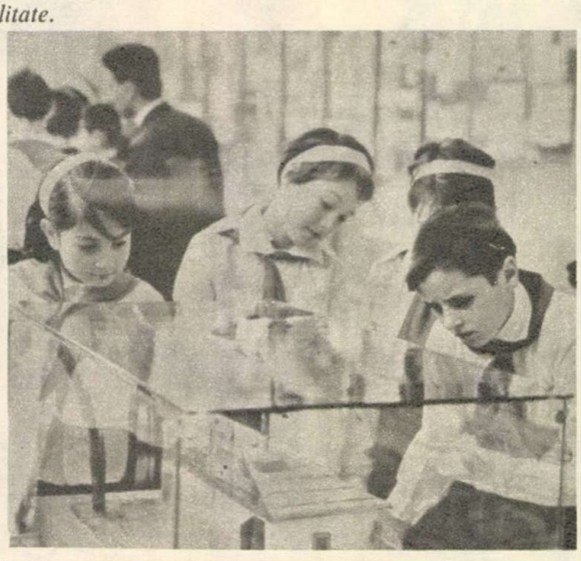

EXPOZIŢII TURISTICE ROMÂNEŞTI PESTE HOTARE

In cursul anului trecut au fost organizate peste hotare 23 de expoziţii turistice, care au făcut cunoscute frumuseţile patriei noastre unui numeros public. Pentru anul 1968 se prevede deschiderea a 44 de expoziţii în Canada, Cehoslovacia, Israel, Polonia, Spania şi S.U.A. Nouă dintre acestea sînt rezervate turismului automobilistic. Totodată, vor fi amenajate standuri cu specific turistic în cadrul celor 45 de expoziţii organizate la diferite tîrguri internaţionale.

În ţară se vor organiza, de asemenea, expoziţii turistice în staţiunile de pe litoral, precum şi în cele de pe Valea Prahovei şi în Poiana Braşov.

Fotografia de sus prezintă macheta AEROPORTULUI CENTRAL BUCUREŞTI (aflat în construcţie). Dăm mai jos cîteva date despre această nouă poartă aeriană a ţării:

- *Edificiul propriu-zis al aerogării, alcătuit din trei corpuri de clădiri legate între ele, va reprezenta o concepţie arhitecturală originală, în care va predomina sticla şi betonul.*
- *O serie de instalaţii de înaltă tehnicitate vor asigura securitatea maximă a zborului şi posibilitatea aterizării atît ziua, în condiţii de proastă vizibilitate, cît şi noaptea.*
- *Pista aeroportului (lungă de 3,5 km şi lată de 45 m) va permite folosirea tuturor tipurilor de avioane aflate în exploatare pe marile linii de navigaţie aeriană.*

MICUŢA SANDRA

Ultimele luni ale anului 1967 au adus Sandrei Laing, o fetiţă în vîrstă de 11 ani din localitatea Penbolt (provincia sud-africană Transwaal) multe suferinţe, a căror cauză ea nu este încă în stare s-o înţeleagă.

Sandra este albă şi timp de doi ani a frecventat şcoala rezervată albilor din oraşul vecin Piet Retif. Dar în Republica sud-africană nu este suficient să ai pielea de culoare albă pentru a te considera alb. La o reverificare a «rasei» autorităţile locale au «clasificat-o» pe micuţa Sandra, în conformitate cu legile sud-africane, în rîndul cetăţenilor de culoare. Şi în mod automat ea a trebuit să părăsească şcoala.

Tatăl Sandrei, Abraham Laing, a cerut revizuirea acestei hotărîri. El a obţinut acest lucru, şi fetiţa a fost «reclasificată» ca albă.

S-ar părea că totul s-a terminat cu bine. Sandra a fost primită din nou la şcoală. Dar... comitetul părinţilor i-a interzis să locuiască la cămin, şi deci din nou nu poate frecventa cursurile. Colegii ei au dat deja examenele primului semestru iar Sandra continuă să stea acasă.

«Viaţa acestui copil este distrusă», a declarat Henry Schwartz, deputat în Adunarea provincială din Transwaal. Dar tatăl Sandrei nu a depus încă armele. «Guvernul poartă vina pentru suferinţele prin care trece copilul meu. Voi lupta pînă la sfîrşit», a declarat el...

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

În fotografie: **Rasismul se manifestă şi în acest parc din Johannesburg. Inscripţia de pe bancă e grăitoare: ea arată că banca e rezervată** numai pentru albi.

ExtemporaL

„CUTEZĂTORII" PRIMESC OASPEȚI!

● Victor Eftimiu, scriitorul ale cărui opere au desfătat generații de cititori și le vor încînta și pe cele viitoare, a fost deunăzi invitatul pionierilor de la **Școala generală nr. 129** din București. Dînsul și-a evocat în fața tinerilor auditori anii propriei copilării, prezentînd apoi o splendidă expunere despre limba română si despre inegalabilele frumuseți ale folclorului nostru. Fotografia surprinde clipa cînd președinta unității, Ștefănescu Gabriela, aduce mulțumiri oaspetelui.

● La Școala generală din **comuna Ciucea, Huedin,** a venit însuși... Decebal, marele rege al dacilor! Bineînțeles, ați ghicit că e vorba de actorul Amza Pellea. Echipa de filmare care realizează filmul «Columna lui Traian» a turnat cîteva scene în apropierea comunei Ciucea. Pionierii s-au dovedit foarte... cutezători și l-au invitat pe «Decebal» în unitatea lor. Amza Pellea a trebuit să răspundă la o avalanșă de întrebări — rol în vederea căruia n-a făcut nici o repetiție, dar pe care l-a dus excelent la îndeplinire!

„Cutezătorii" îl felicită...

...pe pionierul User Gabriel, *din clasa a VI-a, Liceul «Nicolae Bălcescu», Craiova. Într-una din zilele trecute, el a observat, pe stradă, un om în vîrstă care căuta cu disperare să-și mențină echilibrul. Apoi omul s-a prăbușit. Gabriel s-a apropiat în fugă, înțelegînd că omului îi e foarte rău. N-a reușit să priceapă șoaptele bolnavului. Atunci, fără să-și piardă cumpătul, a scos carnetul în care are diferite însemnări și, de asemenea, numere de telefon importante. Da, avea și numărul Salvării. Și-a întipărit în minte denumirea străzii pe care se afla, apoi a dat fuga la cel mai apropiat telefon public, chemînd Salvarea. Pe urmă, înapoindu-se lîngă bolnav, l-a vegheat pînă la apariția mașinii, care a sosit foarte repede. În mașină a luat loc și Gabriel. După ce, ajunși la spital, bolnavului i s-au dat îngrijirile necesare, atît el cît și medicii i-au mulțumit acestui pionier atent, prompt, cu spirit de inițiativă.*

„CUTEZĂTORII" UREAZĂ SUCCES...

...colegilor reporteri de la emisiunea «Radiogazeta» a stației de amplificare de la **Liceul «Gh. Barițiu»** din **Cluj.** Noua emisiune are mulți ascultători — toți pionierii și elevii liceului, și multe subiecte — tot ce îi interesează pe aceștia. Muzică, noutăți tehnico-științifice, teatru, sport, aspecte de la ore iată un program interesant, la care se adaugă rubrica «Debuturi literare».

...și celor 40 de membri ai orchestrei de muzicuțe recent înființată de pionierii Școlii generale din satul **Șerbănești, comuna Păușești — Otăsău,** regiunea Argeș. Va fi o plăcere să asiști la șezătorile lor!

„CUTEZĂTORII" SE AMUZĂ...

...o dată cu pionierii de la Școala generală nr. 3 din Carei, unde se organizează adesea jocuri distractive, activități amuzante. Foarte atrăgător a fost concursul de zmee! Au participat 17 concurenți și sute de... suporteri! Zmeul zmeilor a fost... Țicle Gheorghe *din a VII-a B, care a obținut locul I, deoarece zmeul lui s-a plasat la cea mai mare altitudine.*

Sandu ALEXANDRU

1 200 000 de turiști din circa 70 de țări ne-au vizitat țara în cursul anului trecut! Cine i-a condus pe minunatele meleaguri românești? Bineînțeles, ghidul.

Te-ai gîndit vreodată, stimate cititor, să fii și tu un astfel de ghid? Iată, Bușe Iulian, din clasa a VII-a, de la Școala generală din comuna Istria, regiunea Dobrogea ne și răspunde:

DE-AȘ FI GHID...

...v-aș conduce spre una din cele mai frumoase și interesante vestigii ale civilizației antice — cetatea Histria! V-aș învăța să ascultați valurile care parcă îi șoptesc și astăzi legenda. V-aș povesti că de mult, tare de mult, pe la mijlocul secolului al VII-le i.e.n. a fost întemeiată prima colonie elenică pe actualul țărm românesc al Mării Negre. La adăpostul zidurilor care o încon jurau, Histria a ajuns un important centru comercial. Negustători schimbau grînele și mierea cu untdelemnul, vinul și obiectele de podoabă aduse de corăbii de pe țărmurile Mediteranei. Pe atunc se înălțau bazilici, se făceau străzi pavate, se construiau locuințe clădiri din piatră, ateliere, prăvălii... Dar, după ani și ani, așa cum spun arheologii, marea a adus valuri și valuri de nisip. Înnisiparea golfului a stins treptat viața înfloritoarei cetăți.

Apoi, v-aș arăta tot ce se poate vedea astăzi: zidul care încon-

CETATEA HISTRIA — COLOANELE UNUI EDIFICIU

joară cetatea, turnul cel mare al cetății, piața pavată cu lespezi de piatră, edificiul bazilical construit din blocuri inegale de șist verde și calcar, edificiul băilor romane, minunatul mozaic în culori cu motive geometrice și florale, monumente din epoca romano-bizantină și alte numeroase construcții. La întoarcere, v-aș conduce tot pe poarta mare a cetății. După ce ne-am depărta puțin, v-aș îndemna să privim tabloul pe care îl deschide marea, coloanele ce se înalță dintre ziduri. Ați vedea că peste tot plutește netulburată tăcerea care s-a așternut de veacuri.

Vizita s-a terminat! Dar stați, nu plecați! De ce? Pentru că, la cîțiva kilometri doar, se află și satul meu natal — Istria. Fiți oaspeții mei!

Coboară înserarea. Casele strălucesc sub lumina becurilor. Grupuri, grupuri de săteni se îndreaptă spre căminul cultural pentru a vedea un film, sau a citi o carte. V-aș invita să vă prindeți cu noi într-o minunată sîrbă dobrogeană. Veniți?

Vă așteptăm la Istria!

STIMAȚI CITITORI,

AȘTEPTĂM PARTICIPĂRILE VOASTRE LA ACEASTĂ RUBRICĂ! TRIMITEȚI-NE ȘI FOTOGRAFIILE MONUMENTELOR RESPECTIVE. REȚINEȚI ADRESA: REVISTA «CUTEZĂTORII», CASA SCÎNTEII — BUCUREȘTI, PENTRU RUBRICA «DE-AȘ FI GHID».

PRIMA ACADEMIA

Prin cercuri

Expediția Apața

O expediție științifică? Da!
Domeniul de cercetare: speologia.
Așadar...

Cum a pornit expediția Apața?

Totul a început de la povestea unui vînător. De la el am auzit că în apropierea comunei noastre ar exista o peșteră.

Nu cunoșteam coordonatele geografice, dar am plecat la drum. O zi întreagă de căutări. Seara ne-a găsit pe cîmp. Frînți de oboseală, nu mai aveam nici o speranță. Deodată, un băiat dădu un chiot: «Am găsit, am găsit!».

Descoperise intrarea în peșteră! Dar... se lăsase întunericul.

A doua zi am luat lanterne, felinare, frînghii și grupul expediționar porni la «asalt». Intrarea se continua cu o boltă, din care pornesc trei ramificații. Jos — un mic bazin cu apă ce curge sub stîncă.

Continuăm drumul pe culoarul principal. Pereții, foarte apropiați, permit înaintarea numai în șir indian. Drumul prin peșteră șerpuiește cînd la dreapta, cînd la stînga, cu diferențe de nivel. Ne tîrîm pe jos, înaintăm pe o parte, ca niște adevărați cutezători, escaladăm pereți înalți de 4 m! Eforturile nu sînt în zadar: la lumina lanternelor, pereții de un alb imaculat sclipesc cu mii de steluțe. Sîntem martorii unor tablouri fantastice, de neînchipuit. Peștera fiind neexplorată pînă acum, ne prezintă operele naturii în toată splendoarea lor. Stalactite și stalagmite, coloane mari și mici, draperii dantelate, flori de piatră, feerice căderi de apă.

Notăm: peștera are o lungime de aproximativ 1,5 km și este populată de musculițe, păianjeni, lilieci...

Expediția APAȚA

«Sîntem primii care vedem această peșteră»

Copii, în excursiile voastre prin regiunea Brașov, vizitați și acest monument al naturii. Meritul acestei descoperiri rămînînd în întregime profesorilor și elevilor de la Școala generală din comuna Apața.

PETRE LUSCALOV

OSTROVUL LUPILOR

ROMAN FOILETON

Cu privirea ațintită spre barca roșie cu motor care înainta pe Dunăre, zburînd din cînd în cînd peste valuri ca o lăcustă, Panait relată în microfon peripețiile prin care trecuseră Scatiul și Babușcă. Tocmai se pregătea să încheie, cînd deodată tresări, aplecîndu-se mai tare spre geamul de plexiglas al carlingii:

— O clipă... o clipă... strigă el în microfon, urmărind cu atenție cele ce se întîmplau jos... Alo, baza, m-auzi? Barca cu motor și-a schimbat direcția. Se îndreaptă cu toată viteza spre mal...

Cei doi băieți văzură prin geamul strălucitor, transparent al carlingii barca cu motor descriind un arc alb, înspumat, pe Dunăre și înaintînd într-o viteză fantastică spre malul fluviului.

— Da... Da, continuă Panait în microfon... Barca cu motor acostează. A ajuns la mal. Unul din indivizi a sărit pe mal cu o valiză galbenă în mînă.

— E Vînătorul, șopti Scatiul pilotului cu ochii ațintiți spre mogîldeața care se cățăra cu repeziciune pe malul abrupt.

— A sărit și celălalt! strigă agitat în microfon, Panait. Fug. Fug amîndoi spre o pădure de sălcii!

Elicopterul cobora vertiginos spre pămînt. Acum Scatiul și Babușcă îi vedeau bine pe cei doi răufăcători, care fugeau rupînd pămîntul spre o pădure bătrînă de sălcii ce se înălța în apropierea malului. Din cînd în cînd, Bărbosul se oprea agitînd pușca spre elicopterul care cobora spre ei. Pînă la urmă, Bărbosul se lăsă păgubaș și, luînd-o strașnic la sănătoasa, dispăru val-vîrtej în urma Vînătorului, în adîncul pădurii. Scatiul și Babușcă nu mai văzură decît creștetul alb-verzui al pădurii în Dunăre. Elicopterul urca din nou, pieptiș, în albastrul cerului.

— Alo... Alo, strigă Panait în microfon. Indivizii s-au refugiat în pădurea de sălcii. Nu mai zăresc pe nimeni. Ce fac? Aterizez?

După cîteva clipe de tăcere, cei doi băieți auziră vocea cunoscută în căștile de radio ale pilotului:

— Am notat poziția bărcii cu motor... Îndreaptă-te spre aeroportul A... Îndreaptă-te spre aeroportul A...

Și vocea tăcu.

Concentrat, Panait manevră mansa de comandă. Făcînd un ocol larg deasupra pădurii, elicopterul își schimbă direcția de zbor. În fața celor doi băieți răsăriră deodată în zare, departe, peste păduri, într-o lumină violetă orbitoare, cele șapte creste de piatră ale străvechilor munți dobrogeni. Și parcă vrînd să înhațe cele șapte creste liliachii, Razelmul se tîra spre ele, ca o imensă caracatiță. Elicopterul zbura spre Tulcea.

— Noi nu putem merge la Tulcea, spuse deodată, îngri-

Pionieresti

Strămoșul elefantului a fost găsit!

Pe brațul Borcea mai fusesem de multe ori. De fiecare dată ne întorceam cu brațele încărcate cu... descoperiri. Nenumărate plante și mici viețuitoare pe care le strîngeam își dezvăluiau apoi, în laborator, misterioasa lor viață. Așa se face că «expedițiile» noastre de cunoaștere erau așteptate cu multă plăcere și, de fiecare dată cînd porneam la drum, eram animați de dorința de a face o mare descoperire.

Într-una din zile însă...

Ne aflam pe terasa fluviului și fiecare ne vedeam de cercetările noastre. Vocea lui Radu s-a auzit ca un strigăt de emoție și uimire. Lucra cu tovarășul profesor Dumitru Balinte, conducătorul cercului și cu cîțiva colegi.

Băieți, băieți, veniți repede. Avem nevoie de voi. Aduceți și uneltele.

Am alergat de îndată și ne-am dat cu toții seama că sosise într-adevăr și ziua marii descoperiri! Autorii erau cei din grupul care lucrau cu tovarășul profesor: Munteanu Radu, *împreună cu* Petre Vasile, Sîrbu Nicolae *și* Cacoveanu Costică. *Am pornit de îndată la lucru și spre bucuria și surprinderea noastră am constatat că descoperisem... un mamut! Da, da, un mamut care cu milioane de ani în urmă trăise pe locurile unde se află azi terasa Borcei. Din falnicul strămoș al elefantului a rămas aici doar scheletul.*

Cînd am plecat cu trofeele expediției noastre spre școală, se înserase. Multe zile au lucrat apoi naturaliștii cercului pentru curățarea și conservarea uriașilor colți și a celor cîteva măsele pe care le-am pregătit pentru a le trimite în dar muzeului «Grigore Antipa» și pe care le puteți vedea oricînd, într-una din sălile de la etaj.

Naturaliștii cercului clasei a VI-a, Școala generală nr. 4, Fetești.

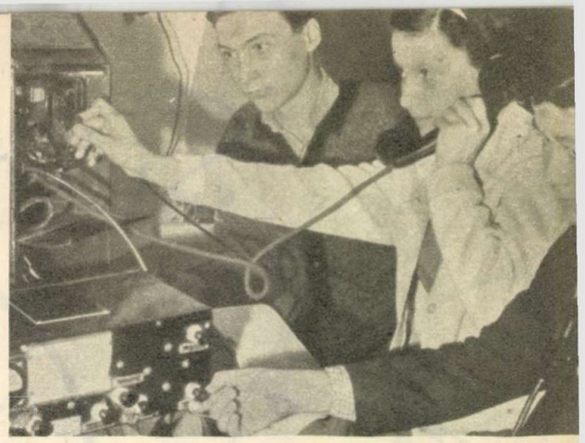

AICI: YO 6 KEI!

— YO 6 KEI! Trec pe recepție...

...Și de la o depărtare de mii de kilometri sosește — pe calea undelor — mult așteptatul răspuns la apel.

Mîndria băiatului cu cască (Ion Aurelian, elev în clasa a VI-a D a Școlii nr. 5 din Brașov) e justificată: s-a obținut a 33-a legătură radiofonică din anul acesta!

— YO 6 KEI! Recepționează Danemarca...

Entuziasmul îi cuprinde pe cei din încăpere, iar membrii «echipajului», care cu o clipă în urmă lucrau concentrați în fața aparatului de emisie-recepție sînt felicitați.

Cele 5 diplome care împodobesc pereții cercului de radioamatori al Casei pionierilor din Brașov sînt răsplata binemeritată a unei activități de 12 ani, în decursul cărora au stabilit legături cu nenumărate posturi de radioamatori din țara noastră și din lumea întreagă, a unor succese remarcabile, cum ar fi realizarea **interfonului** (aparat prin care pot fi urmărite din cancelarie de pildă, orele de curs), a unor aparate de radio portabile în miniatură sau cu antenă telescopică, precum și cele 2 aparate de emisie-recepție ce se află în construcție în prezent. Însă realizarea cea mai de preț a membrilor clubului de radioamatori YO 6 KEI rămîne descoperirea unei noi lungimi de undă: aceea a prieteniei, a bucuriei dăruite de succesele muncii în colectiv.

E. BOKOR

• OSTROVUL LUPILOR • 71

• OSTROVUL LUPILOR • 72

jorat, Scatiul. Nu se poate, nene Panait... Peste cîteva ore se întoarce «Șoimul». Trebuie să transbordăm pasagerii pe vas. Nu-i așa, Babușcă?

Babușcă își trase cu putere nasul în semn de încuviințare și tăcu.

— Ai dreptate, Scatiule. Slujba e slujbă, spuse încurcat Panait. Dar ai auzit și tu, trebuie să mă îndrept urgent spre aeroport. Ce-i de făcut?

Babușcă îl bătu încet pe umăr pe Scatiu și îi făcu semn cu capul să privească în jos. Într-adevăr, jos, pe Dunăre, înainta o caravană ciudată: un mic remorcher, vechi și hodorogit, care scotea fum cît un transatlantic, și care trăgea după el trei plute mari, legate între ele cu cabluri de oțel. Pe fiecare plută, se zărea cîte un tractor nou, nou, vopsit proaspăt și strălucind în zare. Jur-împrejurul lor, un ciopor pestriț de oameni, unii în picioare, alții trîntiți jos pe plute, printre saci și papornițe.

— Nenea Onufrie! strigă bucuros Scatiul. Se întoarce de la Tulcea cu tractoarele pentru ferma de stat. Coboară jos, nene Panait!

Panait făcu semn din cap că a înțeles, și apăsă pe manșă. Pe măsură ce elicopterul cobora spre plute, cei culcați pe jos se ridicau curioși, în picioare. Pînă și mecanicul bizarului remorcher își scoase capul din cabină și privi cu fața neagră de unsoare spre uriașa pasăre de metal care se apropia. În sfîrșit, elicopterul se opri la cîțiva metri deasupra Dunării, în apropierea ciudatei caravane.

Scatiul deschise ușa carlingii și strigă, cît îl țineau puterile, spre un bărbat înalt, roșcovan, îmbrăcat într-o cămașă în pătrățele, decolorată de soare, și care rezemat cu o mînă de un tractor privea nedumerit spre elicopter.

(VA URMA)

Și era o amiază caldă...

Povestire de COSTACHE ANTON

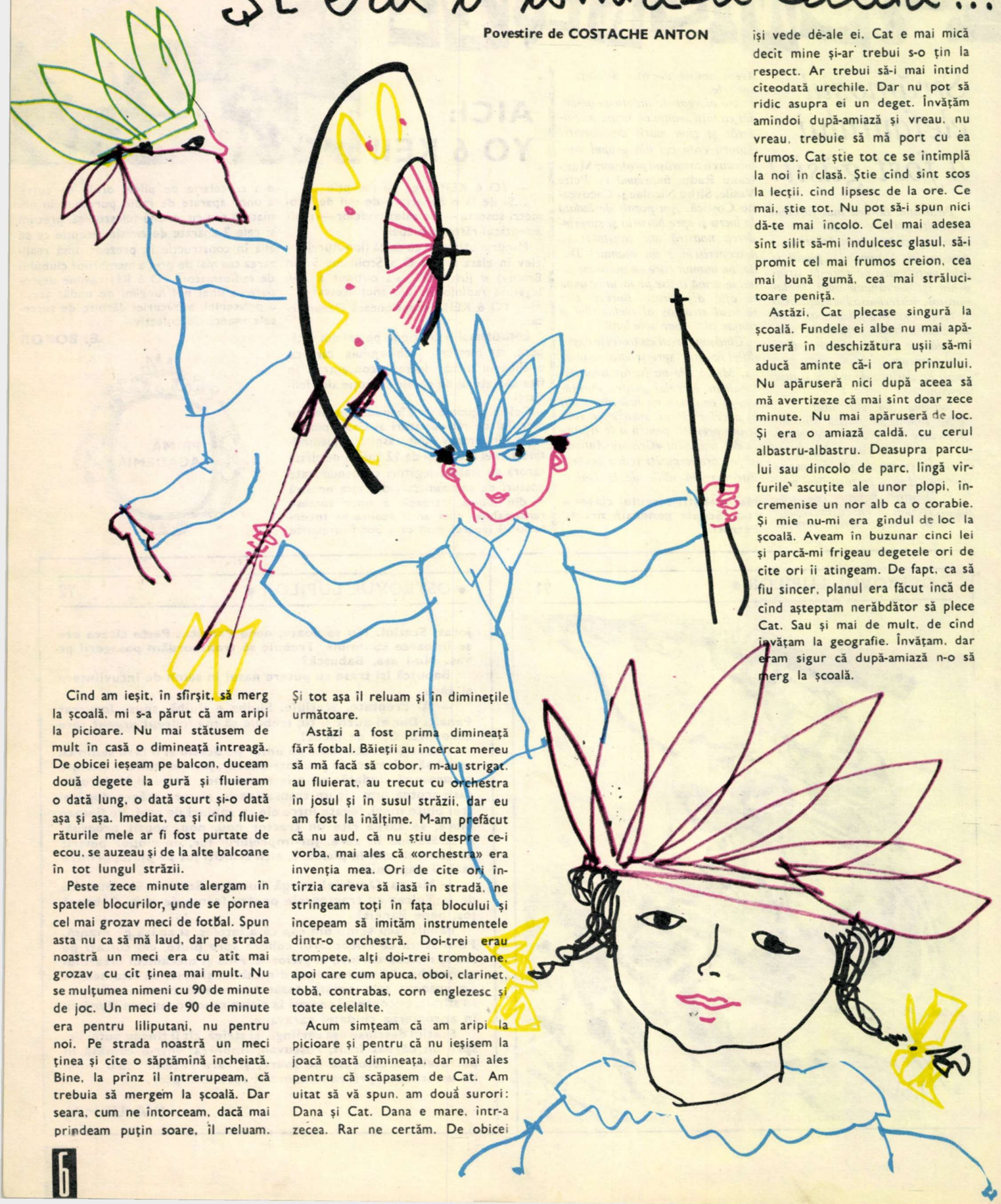

Cînd am ieșit, în sfîrșit, să merg la școală, mi s-a părut că am aripi la picioare. Nu mai stătusem de mult în casă o dimineață întreagă. De obicei ieșeam pe balcon, duceam două degete la gură și fluieram o dată lung, o dată scurt și-o dată așa și așa. Imediat, ca și cînd fluierăturile mele ar fi fost purtate de ecou, se auzeau și de la alte balcoane în tot lungul străzii.

Peste zece minute alergam în spatele blocurilor, unde se pornea cel mai grozav meci de fotbal. Spun asta nu ca să mă laud, dar pe strada noastră un meci era cu atît mai grozav cu cît ținea mai mult. Nu se mulțumea nimeni cu 90 de minute de joc. Un meci de 90 de minute era pentru liliputani, nu pentru noi. Pe strada noastră un meci ținea și cîte o săptămînă încheiată. Bine, la prînz îl întrerupeam, că trebuia să mergem la școală. Dar seara, cum ne întorceam, dacă mai prindeam puțin soare, îl reluam. Și tot așa îl reluam și în diminețile următoare.

Astăzi a fost prima dimineață fără fotbal. Băieții au încercat mereu să mă facă să cobor, m-au strigat, au fluierat, au trecut cu orchestra în josul și în susul străzii, dar eu am fost la înălțime. M-am prefăcut că nu aud, că nu știu despre ce-i vorba, mai ales că «orchestra» era invenția mea. Ori de cîte ori întîrzia careva să iasă în stradă, ne strîngeam toți în fața blocului și începeam să imităm instrumentele dintr-o orchestră. Doi-trei erau trompete, alți doi-trei tromboane, apoi care cum apuca, oboi, clarinet, tobă, contrabas, corn englezesc și toate celelalte.

Acum simțeam că am aripi la picioare și pentru că nu ieșisem la joacă toată dimineața, dar mai ales pentru că scăpasem de Cat. Am uitat să vă spun, am două surori: Dana și Cat. Dana e mare, într-a zecea. Rar ne certăm. De obicei își vede de-ale ei. Cat e mai mică decît mine și-ar trebui s-o țin la respect. Ar trebui să-i mai întind cîteodată urechile. Dar nu pot să ridic asupra ei un deget. Învățăm amîndoi după-amiază și vreau, nu vreau, trebuie să mă port cu ea frumos. Cat știe tot ce se întîmplă la noi în clasă. Știe cînd sînt scos la lecții, cînd lipsesc de la ore. Ce mai, știe tot. Nu pot să-i spun nici dă-te mai încolo. Cel mai adesea sînt silit să-mi îndulcesc glasul, să-i promit cel mai frumos creion, cea mai bună gumă, cea mai strălucitoare peniță.

Astăzi, Cat plecase singură la școală. Fundele ei albe nu mai apăruseră în deschizătura ușii să-mi aducă aminte că-i ora prînzului. Nu apăruseră nici după aceea să mă avertizeze că mai sînt doar zece minute. Nu mai apăruseră de loc. Și era o amiază caldă, cu cerul albastru-albastru. Deasupra parcului sau dincolo de parc, lîngă vîrfurile ascuțite ale unor plopi, încremenise un nor alb ca o corabie. Și mie nu-mi era gîndul de loc la școală. Aveam în buzunar cinci lei și parcă-mi frigeau degetele ori de cîte ori îi atingeam. De fapt, ca să fiu sincer, planul era făcut încă de cînd așteptam nerăbdător să plece Cat. Sau și mai de mult, de cînd învățam la geografie. Învățam, dar eram sigur că după-amiază n-o să merg la școală.

Mi-am pus rotilele, mi-am îndreptat șapca, mi-am încheiat toți nasturii la veston și am luat-o pe o străduță la stînga, hotărît să intru în primul cinematograf pe care aveam să-l văd.

Străduța era străjuită de-o parte și de alta de tei. Era cald, asfaltul se încinsese, dogorea parcă, dar mie nici nu-mi păsa. Alunecam pe rotile aproape fără să simt. În capătul străzii a răsărit ca din pămînt o fată. Mergea chiar pe mijlocul trotuarului și-a trebuit să-mi încetinesc viteza. Zgomotul rotilelor a făcut-o să se uite înapoi. Cînd a dat cu ochii de mine s-a oprit și m-a întrebat:

— Ce faci, Modestule? Te-ai gîndit să mai vii și pe la școală?

Părea aproape cît mine de înaltă, era subțirică, avea două cozi mici și drepte ca două semne de exclamare, doi ochi negri, dar pînă acum n-o văzusem niciodată. De aceea am zîmbit cu îngăduință:

— Cu mine vorbești? Cred că la mijloc e o confuzie.

— O confuzie?

Fata a rîs ca și cînd aș fi spus că sînt descoperitorul Americii. S-a apropiat, mi-a luat șapca de pe cap, s-a dat un pas înapoi, m-a privit lung și fără să-mi mai dea șapca, a spus:

— Tu ești pornit pe glume, ca de obicei! Cu cine să te confund? Mai bine să ne grăbim. Trebuie să sune și știi doar că ora asta avem dirigenție.

Nu prea departe se vedea un gard înalt care închidea complet strada. Fata a pornit spre el cu șapca mea în mînă. Eu am rămas pe loc. Faptul că eram luat drept altul mă amuza, dar mă și intriga. Vreau să spun că nu-mi plăcea de loc potrivirea de porecle și mai ales asemănarea atît de mare cu un băiat pe care nu-l văzusem niciodată. Fata s-a oprit și m-a întrebat peste umăr:

— Vrei să lipsești și de la dirigenție?

Am zîmbit:

— De ce să lipsesc? Ce, mă ascultă? Îmi pune notă?

— Atunci să ne grăbim.

A dat la o parte două scînduri și-n clipa următoare ne-am pomenit în curtea unei școli. Încă nu sunase de intrare și toată lumea era afară, la joacă. Fata mi-a înapoiat șapca și s-a îndepărtat. Am vrut să mă întorc, dar chiar atunci, scoțînd țipetele lor războinice, au apărut indienii. Și eu, și fata cu codițe mici și drepte și toți cîți se mai aflau prin apropiere, am vrut să ne ferim. Era însă prea tîrziu. Repede, am fost înconjurați, îmbrînciți, făcuți prizonieri. Ni s-au legat mîinile, apoi am fost purtați în trapul cailor spre tribul ascuns undeva, în umbra unor vișini. Indienii erau înarmați toți cu suliți lungi ori cu arcuri, iar pe cap purtau un penaj ciudat din frunze argintii de salcie. Caii nu erau chiar cai adevărați, ci tot niște băieți care-i purtau în circă pe indieni. Noi cei care fuseserăm făcuți prizonieri, mergeam pe jos.

În satul de sub vișini, am fost întîmpinați cu strigăte de bucurie. Aici, în sat, erau și multe indience. Aproape toate purtau coroane împletite din flori, brățări din paie aurii de secară, șiraguri de mărgele din castane sau din boabele unui fruct roșu. În clipa în care indienii care ne aduseseră aici au descălecat, caii și-au făcut repede rost de suliți și arcuri și au devenit și ei indieni. Eram tot mai nerăbdător să știu ce o să se întîmple cu prizonierii. Mă număram și eu printre ei și e ușor de ghicit, nu-mi era de loc indiferentă soarta care mă aștepta. Fata cu codițe mici și drepte, mă privea din cînd în cînd pe furiș și zîmbea.

De undeva, din umbra vișinilor au mai apărut trei indieni. Nu erau înarmați, în schimb aveau pe cap pene adevărate. Unul dintre ei, cel din mijloc, purta mască, un scut auriu și tot felul de zorzoane: nasturi colorați, capace de la sticlele de bere, cioburi de oglindă, iar ca mărgele un șirag de mere crețești. Au înaintat printre șirurile de războinici care țineau arcurile ridicate și s-au oprit la cîțiva pași de noi. Cel cu mască și scut auriu era pesemne maimarele peste indieni. M-a privit cîteva clipe tăcut, apoi a rupt un măr din șiragul care-i atîrna la gît și mi l-a întins. Ce puteam să fac? Am luat mărul și ca să-i mulțumesc într-un fel, am dus mîna la inimă. Ba, mi-am plecat și fruntea. Rezultatul a fost neașteptat. Toate arcurile s-au întins și spre frunzișul vișinilor a pornit o ploaie de săgeți. Indianul cu mască și-a desprins de la gît șiragul de mere și l-a împărțit celor din suita sa. După asta și-a scos masca, a mușcat zdravăn din mărul pîntecos pe care îl oprise pentru el și m-a întrebat:

— Ce faci, Modestule? Te-ai gîndit să mai dai și pe la școală?

Întrebarea asta mi-a luat piuitul. Mai ales că o auzisem mai înainte și de la fata cu codițe. Ca să-mi revin cît de cît, am mușcat din măr, așa cam o jumătate, apoi am întrebat:

— Mă cunoașteți?

Maimarele peste indieni a clipit repede, mirat. Apoi a rîs:

— Asta-i bună! Cum să nu te cunoaștem? Crezi că dacă ai lipsit trei zile de la școală te-ai schimbat atît de mult?

— Mi se pare că la mijloc e o confuzie, am îngăimat eu repede. O confuzie regretabilă. Vin în școala voastră pentru prima dată. Stau în altă parte a orașului. Nu poate fi decît o confuzie.

Maimarele peste indieni a rîs iar.

— O confuzie?! Nu stai în banca a treia, rîndul de lîngă fereastră?

De data asta, eu eram acela care clipea mirat. Am spus aproape fără să vreau.

— Da, stau în banca a treia, rîndul de lîngă fereastră.

— Pe pupitru, în colțul din dreapta, se află încrustat cu briceagul un 5?

— Nu l-am încrustat eu!

— N-are importanță cine l-a încrustat. Se află sau nu se află?

— Se află!

— Dar cîntecul acesta ți-e cunoscut?

Maimarele peste indieni s-a uitat spre stînga, spre dreapta, a ridicat apoi mîna și toți cîți se aflau acolo au început să cînte:

Tu ești Modestul Cinci
A toate știutor,
Cel mai deștept din clasă
Și cel mai sclipitor...
Tu ești Modestul Cinci
Ai fosfor mult sub frunte,
Puterea ta e mare
Și nimeni de cînd știm
Nu poate să te-nfrunte.

După ce s-a terminat cîntecul, maimarele peste indieni a zîmbit binevoitor.

— Ei, ce zici? L-ai mai auzit?

— Da, e cîntecul pe care l-au inventat colegii mei.

— Noi sîntem colegii tăi.

— Vă repet. La mijloc e o confuzie. Școala mea e în altă parte a orașului.

Chiar atunci s-a auzit sunînd de intrare. Într-o clipă indienii au devenit iar elevi și s-au îndreptat gălăgioși spre clasă. Bineînțeles, m-au luat și pe mine cu ei. Băiatul care fusese maimarele peste indieni mă ținea strîns de braț. După ce am intrat în clasă, s-a oprit în fața unei bănci și m-a întrebat:

— Nu-i asta banca ta?

M-am uitat surprins, mirat, zăpăcit. Pe pupitru, sus, în partea dreaptă, încrustat cu briceagul se lăfăia un 5. Mi-am auzit glasul, dar ca să fiu sincer, nu mi l-am mai recunoscut.

— Asta-i, da' nu mai înțeleg nimic.

Fata cu codițe mici și drepte ca două semne de exclamare, văzîndu-mă cu rotilele, a întrebat:

— Nu rămîi la oră?

Am spus repede:

— De ce să nu rămîn?

Și m-am aplecat să-mi scot rotilele. Spre stînga, foarte aproape se vedea geamul. Era deschis. Sub frunte mi s-a aprins atunci o idee salvatoare. Din doi pași am fost lîngă pervaz. Băiatul care fusese maimarele peste indieni a strigat:

— Nu-l lăsați să plece.

Era însă prea tîrziu. Sărisem în curte. Mi-am cules repede ghiozdanul și-n clipa următoare mă îndreptam glonț spre poartă.

Ilustrații de **GETA BRĂTESCU**

CUTEZĂTORII în vizită la UZINELE „23 AUGUST"

PODURI ZBURĂTOARE

Cum a ajuns acasă, băiatul a scos carnețelul din buzunar și a trecut în revistă subiectele, notate metaforic:

- INELUL LUI SATURN
- GLOBUL MIRACULOS
- PODUL ZBURĂTOR

A revenit la primul subiect (nu-i găsise titlul, așa că nu figura în carnet). A înmuiat peniță în tuș și...

Dintre atîția oameni pe care îi întîlnise, nu mai știa la care se gîndea acum. Poate la oțelarul cu statura înaltă și sever care încălzea (pe dinăuntru!) o oală cît un butoi zdravăn, goală.

— De ce? a întrebat băiatul.

— Ca să nu plesnească cînd o umplem cu metal scos din cuptor. O mie și cinci sute de grade — și chiar mai mult — e ceva...

Băiatul a rîs, știind ce se întîmplă — și știa de ce — cînd pui lapte fierbinte într-un pahar înghețat.

— Dar «ulcica»?!... Are cîteva tone.

— Zece!...

O jumătate de oră mai tîrziu, oala pintecoasă, plină ochi cu metal în clocot, spinteca aerul agățată de cîrligul unei macarale.

Așa ar fi vrut s-o deseneze: zvîcnindu-se să iasă din pînza de abur fierbinte, căutînd lumina. Dar o altă imagine, nu mai puțin spectaculoasă, cerea insistent albul imaculat al coalei de hîrtie!

Care anume?

INELUL LUI SATURN

— Cum te cheamă?

— Mușină Mihai, elev în clasa a VI-a.

— Ne pare bine de vizită — și n-ai făcut rău c-ai venit și la mecanică grea. Ai ce să vezi, aș putea să-ți arăt... inelul lui Saturn. Dar facem o prinsoare?

— Facem!

Băiatul nu știa despre ce e vorba, dar ghicise în ochii bărbatului din față un amestec de șiretenie și bunătate.

— Facem, repetă băiatul, prinzînd curaj.

— Cunoști istorie?

— Am învățat la școală...

— Mă refer la altceva — la istoricul uzinei. Cînd s-a înființat?

Mihai era gata să-i întindă carnetul. Pe o filă era scris:

Actuala uzină bucureșteană 23 August a luat ființă cu aproape o jumătate de secol în urmă, mai exact în 1922, pe niște locuri virane. Aici, la început, se reparau locomotive cu aburi și vagoane de cale ferată. Personalul fabricii, în 1924, era format din 250 muncitori, 8 maiștri și 3 funcționari; în cei 250 muncitori erau incluși și ucenicii, solicitați de două lucruri deopotrivă de grele pentru vîrsta lor de 12—13 ani — munca în ateliere și făcutul cărămizilor necesare clădirilor. Locomotivele aduse la reparat erau ridicate cu cricuri, acționate manual...

Băiatul știa pe dinafară ceea ce scrisese cu mîna lui în carnet, așa că răspunse sigur:

— Cea dintîi cărămidă a fost pusă în 1922.

Chipul cu umbre de unsoare (pe care-l reținea bine în minte) s-a luminat într-un zîmbet:

— Bine, vino cu mine!

Așa a ajuns (invitat, se pare, de nea Nicolae Zglimbea, strungarul) la un agregat automat (dirijat de un singur om!), care modela o «mică» bijuterie de... 22 000 kg! Și nu-i de mirare: unui Sfarmă-Piatră (astfel de bijuterii sînt destinate morilor de ciment) îi trebuie un inel pe măsură.

Cît îl privește pe băiat, ar fi încăput în inel... cu toată clasa!

◀ LA «BORD» TOTUL E PERFECT.

GATA PENTRU PRIMA CURSĂ... ▲

O MICĂ... BIJUTERIE. CUI ÎI ESTE DESTINATĂ?
TOT LUI SFARMĂ-PIATRĂ! ▼

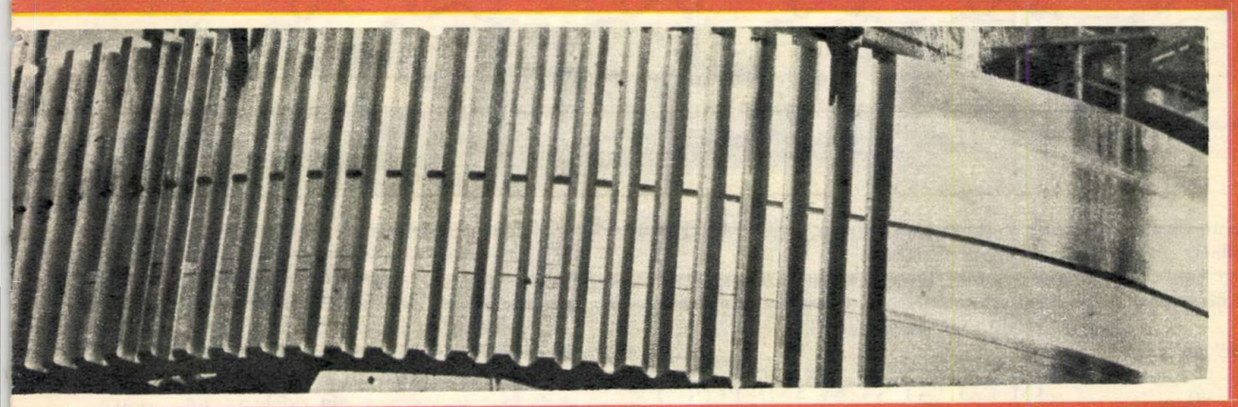

PODUL ZBURĂTOR

O altă secvență. O revede aievea...

— Alo, stația! Dați-mi locomotivele, vă rog!...

— Aveți legătura!

— Cum s-a comportat noua locomotivă?

Cuvintele spuse undeva la un microfon, în alt capăt de uzină, de către inginerul șef Brînduș

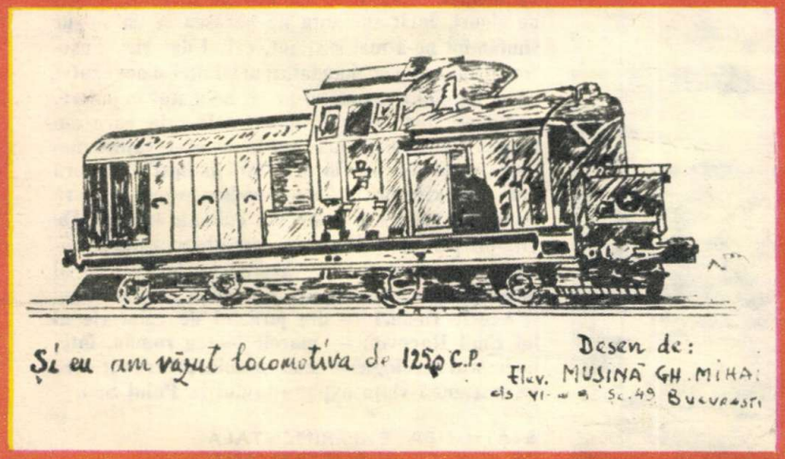

hala cu linii de cale ferată.

— Acum am sosit din probă, funcționează perfect!...

Avusese ocazia rară: să vadă o locomotivă care numai peste o zi-două avea să alerge dincolo de porțile uzinei, pe calea ferată, ducînd primul tren!

Cu imaginea ei clară în minte, a adunat repede în vîrful peniței un fir de tuș. Atît cît să-i ajungă pentru o roată. Dar... N-ar fi mai interesant să facă un pod zburător? (uzina are numeroase astfel de poduri rulante, ce parcă zboară pe deasupra capetelor, și în mișcarea cărora pulsează însăși inima uzinei plină de vigoare). Bunăoară, pe cel care luneca deasupra unei clădiri, ducînd la o hală în construcție (uzina se modernizează mereu și va fi dotată cu mașini electronice de calcul) o cabină de macara. Dar îl îmbia și globul miraculos, — o sferă cît o cameră — trimis să facă... chimie: la Brazi, sau în cetatea cauciucului sintetic românesc, pe Valea Trotușului.

— Am să desenez o locomotivă! a hotărît în cele din urmă băiatul, amintindu-și liniile de cale ferată ce se întretăiau în hala pe care o vizitase, ultima din zeci de hale imense, străbătute de străzi — un oraș întreg. O locomotivă Diesel hidraulică de o mie două sute cincizeci cai putere!

Desenul l-am reprodus și noi, așa cum a ieșit de sub peniță.

Oricare subiect ar fi abordat însă, i-ar fi dat prilejul să reconstituie, grafic, o secvență impunătoare din această uzină, a cărei faimă este cunoscută și pe alte meridiane — în China și Polonia, în Grecia și Cuba, în Turcia, India sau Brazilia.

Să apelăm, în acest sens, și la... matematică.

O cifră concludentă: 44 000 000 lei. Această este valoarea produselor exportate într-un singur an: 23 august 1966 — 23 august 1967.

Acum, să încheiem aceste însemnări de la cea mai mare uzină bucureșteană.

Nu însă înainte de a aminti cine-i... FAUR.

Mihai a scăpat din vedere să arate în desen (mai bine-zis, n-a avut cum). Acolo, la uzină, nerăbdător să știe tot, strecurîndu-se pe lîngă uriașele inele șlefuite, numai să le pună în «degete» Sfarmă-Piatră, sau pe lîngă locomotivele nou-nouțe, gata de drum, a văzut și acest cuvînt, încrustat în metal.

E marca uzinei, cartea sa de vizită.

O carte de vizită care îi face onoare!

Reportaj de Al. Dinu IFRIM
Fotografiile: Gr. PREPELIȚĂ

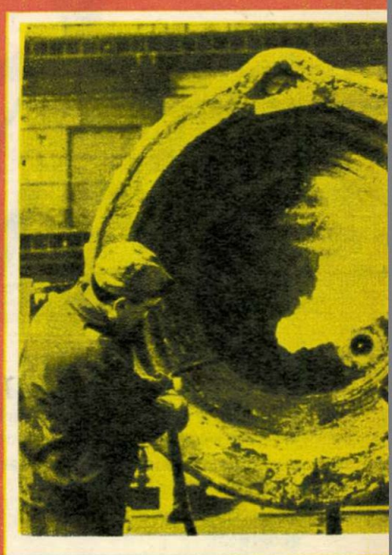

OALA ESTE PREGĂTITĂ, IAR CU TORUL O AȘTEAPTĂ SĂ-I ÎNCRI DINTEZE ÎNCĂ... ZECE TONE D «SUPĂ» DE METAL.

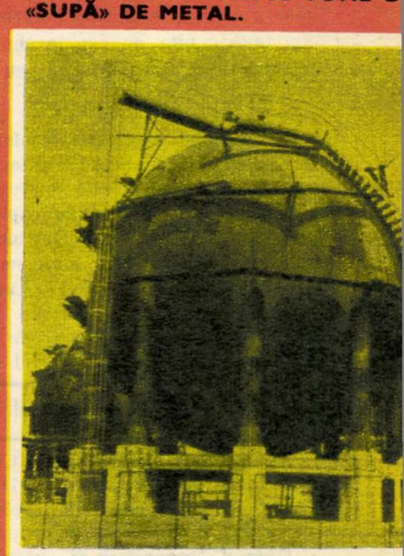

GLOBUL MIRACULOS.

CĂPITANUL COOK S-A ÎNȘELAT

Treptele de lemn trosnir sub greutatea noului intrat. Era un bărbat înalt, osos, dar lăsînd o impresie de siguranță și putere. Trăgînd cu grijă ușa groasă de stejar în urma lui, o închise și scoțîndu-și cascheta îmblănită se apropie de masă. Cei doi, geograful și medicul, își părăsiră locurile de pe banca de sub cele două hubloturi și păși în întîmpinare.

— Da, clătină din cap James Cook, azvîrlindu-și cascheta pe masă — ne întoarcem, nu vom mai continua drumul spre sud.

— Cu numai două luni în urmă, căpitane, hotărîrea dumitale era totuși alta, îndrăzni să-i amintească medicul bordului.

— Ei bine, dragul meu, am să-ți răspund că ar fi cu totul absurd să risc pierderea tuturor rezultatelor călătoriei noastre de pînă acum pentru a descoperi și cerceta ținuturi care odată găsite nu vor aduce foloase nimănui. Nici geografilor, nici navigatorilor și nici măcar științei despre pămînt în general...

— Se poate să spui asta, căpitane? se miră geograful.

— Desigur. Ceturile aproape veșnice, viscolele, gerul și aisbergurile fac cu neputință și fără nici un folos pătrunderea mai departe spre pol. Dacă cineva va găsi în el atîta hotărîre și îndîrjire încît s-o facă, ei bine, nu îi voi invidia gloria născută din descoperirile sale; dar ele nu vor aduce lumii folos...

Această scenă petrecută în cabina comandantului corăbiei engleze «Resolution» (Hotărîrea) la data de 6 februarie 1775 a încheiat un drum care a însemnat momentul reîntoarcerii căpitanului Cook din călătoria sa de explorare, întreprinsă între anii 1772—1775... Dar omul care prevăzuse existența continentului sudic nu a avut dreptate. Descoperirile din extremul sud au adus imense servicii științifice lumii moderne. Drumul spre cercetarea pămîntului antarctic însă — așa cum prevăzuse Cook — nu a fost nici scurt și nici ușor.

DOUĂ VEACURI DE EROISM

Antarctida intuită de James Cook și descoperită propriu-zis în perioada anilor 1820—1837 a continuat să fie cercetată mai departe timp de peste 12 decenii de o armată de eroici exploratori.

Drumul descoperirii și cuceririi pas cu pas a Antarcticei, istoria descoperirii ei s-a confundat adesea cu întîmplările notate în jurnalele de călătorie ale neînfricaților călători.

Să încercăm să le răsfoim pe cîteva dintre ele.

James Clark Ross — navigator cu o veche experiență a mărilor polare sudice, a condus către anul 1840 expediția de pe corăbiile «Erebus» și «Terror». După lungi luni de navigație norocoasă, el descoperă — la 28 ianuarie 1841 — centura de gheață a Antarcticei — un abrupt de gheață înalt de 45—60 metri — marea barieră de gheață a extremului sud, întinsă pe o lungime de cca 800 km... Cu numai o zi mai înainte, la 77° latitudine sudică, Ross zări — cel dintîi — doi vulcani uriași. Unul dintre ei, cu un con înalt și fumegînd, avînd coșul uriaș durat din roci de granit, acoperit pînă sus cu zăpadă, părea un imens cuptor instalat de natură sub ghețuri. Ross a numit vulcanii «Erebus» și «Terror» după numele corăbiilor expediției.

Impiedicat de marea barieră care astăzi îi poartă numele și al cărui capăt răsăritean nu izbutise să-l găsească, Ross se decide să se reîntoarcă, pierzîndu-și speranța în existența continentului sudic.

El notează în jurnalul său de bord:

«Am atins latitudinea de 78°4' pînă acum neajunsă de nimeni, dar zidul de gheață se întinde la nesfîrșit. Caut în zadar capătul lui estic...» și după ce consemnează și hotărîrea de a se întoarce, adaugă: «Aș vrea ca drumul pe care l-am urmat pînă aici să poată folosi și altora, care poate că vor fi mai norocoși decît noi...»

Așa a și fost. Drumul cu grijă însemnat de Ross pe hărțile lui a devenit calea pe care numeroase noi expediții au abordat polul.

MUNTELE GAUSS LA 180 KM VEST DE STAȚIUNEA SOVIETICĂ DE CERCETĂRI «MIRNÎI».

de D. TODERICIU

„AM CĂUTAT SĂ NE ÎNDEPLINIM DATORIA"

Drumul lui Emil Racoviță a început de la... Iași, Într-adevăr, contemporani de ai săi își amintesc de tînărul care în lunile de iarnă ale anului în care trebuia să plece la drum se călea fizic, pentru a putea rezista la frigul polar. Ulterior, antrenamentul s-a dovedit util. Pe «Belgica» viața nu era de loc ușoară. Echipajul ei plecat la drum în anul 1897 și-a petrecut iarna pe gheață.

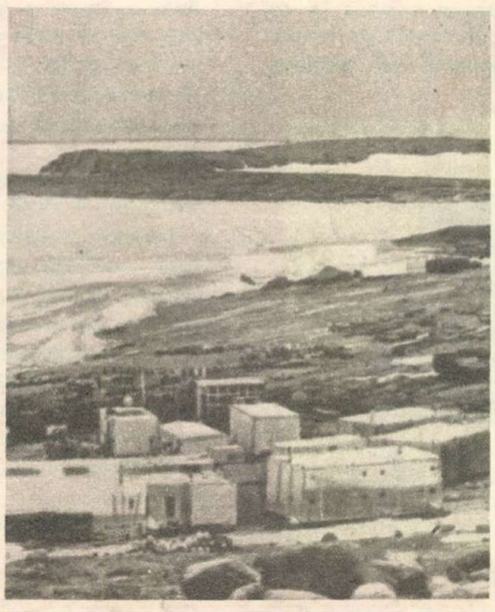

«...așezarăm sobe în cabine, blănurile de lup și de focă fură scoase din calele vasului... Făcurăm cum e mai bine ca să petrecem iarna pe banchiză; săniile, schiurile, rachetele de zăpadă fură cercetate cu de-amănuntul și puse în ordine, căci era cu neputință să faci vreun drum pe banchiză fără să te încalți cu schiuri sau cu rachete; în lipsa lor te afundai pînă la jumătatea trupului în zăpada groasă și afînată. Aprigul viscol curma vederea cu mișcătoarea sa perdea albă și omătul spulberat umplea văzduhul de o pulbere măruntă ca nisipul... Ne simțeam atît de pierduți și atît de siguri, încît speranța ne părăsea și un singur simțămînt ne-a mai susținut, cel al datoriei. Fusesem trimiși aici ca mandatari ai științei și am căutat să ne împlinim mandatul pe cît ne-a stat în putere, oricît au fost de grele momentele prin care am trecut. Timp de 13 luni am făcut observațiile meteorologice din oră în oră, fără a lipsi o singură dată. De cîte ori puteam, sondam printr-o gaură făcută în gheață și pescuiam animale marine. De cîte ori permitea timpul făceam observațiile astronomice și magnetice prevăzute, și-n lungi excursii observam păsările și focile ce locuiau pe banchiză».

Aceste rînduri — din jurnalul de călătorie al lui Emil Racoviță — marele biolog român, întemeietorul speologiei — sînt valabile pentru tot ceea ce înseamnă viața exploratorului la Polul Sud.

STAȚIUNEA EXPERIMENTALĂ DE CERCETĂRI AUSTRALIANĂ DIN ANTARCTICA.

MOARTEA EROULUI

1 iunie 1910. Expediția condusă de englezul Robert Scott (a doua), se îmbarcă pe vasul Terra Nova și pleacă la drum. 33 de câini, 17 cai și trei sănii cu motor fac parte din înzestrarea cu mijloace de transport a temerarilor. La 15 ianuarie 1911. expediția își descărcase echipamentul pe banchiza polară. A urmat apoi un «marș» spre pol.

«În ziua de 16 ianuarie 1912 — scrie Scott — după gustarea de dimineață, ne-am grupat pentru a porni mai departe într-o dispoziție dintre cele mai bune, fiind conștienți că a doua zi țelul nostru va fi atins!

Unul după altul — însuflețiți de bucuria victoriei care se apropia cu fiecare pas făcut prin zăpadă — oamenii înaintau în direcția știută. Ca de obicei cel mai vesel era Bowers. Deodată — el era în momentul acela în frunte — își întoarce privirile:

— Priviți... Priviți acolo. Acolo e ceva. Un punct negru!»

«Cînd ne-am apropiat de acest punct — continuă în jurnalul său Scott — s-a dovedit a fi un drapel negru legat de tălpicul unei sănii. Lîngă el se vedeau resturile unei tabere: urme de sănii și schiuri care mergeau în ambele sensuri, urme limpezi de labe de câini, mulți câini. Era limpede: norvegienii ne întrecuseră. Ei ajunseseră primii la pol. Ce cruntă dezamăgire! Adio vise de aur!»

Dar Scott nu s-a mai întors acasă. El a căzut ca un erou, înfrînt în iarna polară. Cei care i-au găsit cortul, au povestit despre cele văzute acolo:

În cort erau trupurile căpitanului Scott, al doctorului Wilson, al locotenentului Bowers. Scott murise ultimul. Înainte de tragicul deznodămînt, el îndepărtase clapele sacului de dormit, pentru a-și descheia vestonul. Punguliță în care se aflau cele trei caiete de note era lîngă el, sub umeri, o mînă fiind întinsă ocrotitor peste cadavrul lui Wilson... Ultimele rînduri ale lui Scott:

«De la 21 ale lunii furtuna asta cumplită nu a mai încetat. În ziua de 20 mai aveam combustibil cam peste 2 cești de ceai de fiecare și hrană uscată pentru două zile. Eram gata în fiecare zi să o luăm la drum — pînă la depozit (alimente lăsate la drum de sosire, n.n.) au mai rămas doar 11 mile, dar nu putem părăsi cortul. Nu mai avem putere să sperăm. Vom rezista oare pînă la capăt? Slăbim din ce în ce mai mult și desigur sfîrșitul nu poate fi departe. Îmi pare rău, dar nu cred că voi mai fi în stare să scriu»...

CONSTRUIREA UNEI CASE LA STAȚIA DE CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE SOVIETICE «MIRNÎI», MARTIE 1960.

Norvegienii, care îl întrecuseră pe Scott cu o lună în cucerirea polului fuseseră conduși la asalt de Roald Amundsen. Evenimentul a avut loc în ziua de 15 decembrie 1911. Semnul lăsat de Amundsen la pol și pe care l-a descoperit Bowers, a însemnat, de fapt, o scrisoare de omenie pentru concurentul Scott, o recunoaștere a capacității celor care veneau în urmă de a realiza aceeași uriașă performanță.

«28 martie 1934. Aici unde se află locuința mea săpată în gheață domnește o pustietate totală... Din toate părțile în fața ochilor mi se desfășoară același invariabil peisaj: valuri de gheață, care în depărtare se contopesc cu orizontul». Aceste rînduri le scrie în jurnalul său americanul Byrd, omul care a rămas singur timp de luni de zile în noaptea polară pentru a face în continuare cercetări științifice.

«Nu am avut niciodată motiv să mă plîng că nu am ce face ori că mă plictisesc», notează cel care, foarte curînd, bolnav, lipsit de legături radio cu lumea exterioară, continuă totuși să lupte și să spere... Dar curajul lui a adus științei mari beneficii, deschizînd în fapt era accesibilității Polului Sud. Urmează apoi după traversarea Antarcticei de către Ellswath (1933—1935), mereu noi victorii ale omului asupra naturii aspre a Polului Sud.

PĂMÎNT INTERNAȚIONAL AL ȘTIINȚEI

Definitivarea cuceririi Antarcticei a venit însă ca o realizare a anilor din urmă, începînd mai ales cu transformarea Antarcticei într-o adevărată bază de cercetări științifice cu prilejul anului geofizic internațional, cînd cercetători aparținînd mai multor națiuni au întemeiat pe pămîntul Antarcticei primele orașe ale științei, locuite de cercetătorii solului.

Astăzi, continentul sudic este precis determinat, el are o întindere de 13 940 000 Km.² Numai 5% adică 700 000 Km² din această suprafață nu este acoperită de gheață. Antarctida este un adevărat laborator meteorologic al globului, rolul ei în natura globului este atît de însemnat, încît unii cercetători nu au ezitat să afirme că aici se fabrica clima lumii.

Ieri încă un pustiu de gheață, azi Antarctica adăpostește peste 30 de stații științifice de cercetare, fiind primul «pămînt internațional» al științei.

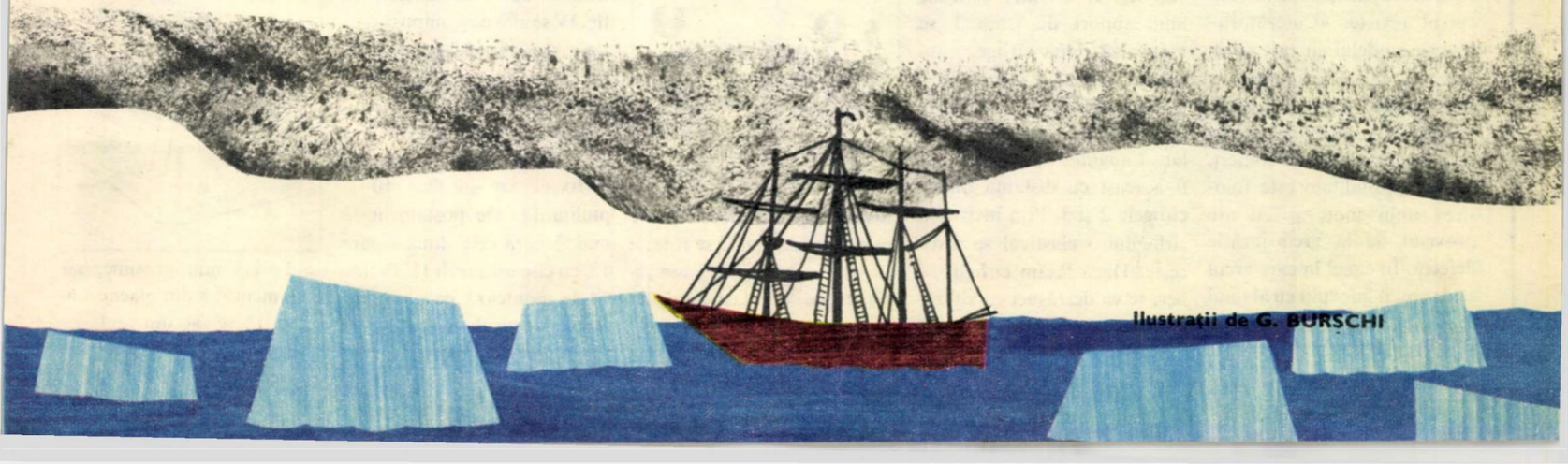

Ilustrații de G. BURSCHI

Un program artistic, o serată veselă încep adesea cu cîteva cuvinte simple: «Iată ce propuneri am eu...»

PIONIERI – „AGENȚI DE CIRCULAȚIE“

Ministerul Învățămîntului și Consiliul Național al Organizației Pionierilor, în colaborare cu Direcția Generală a Miliției, experimentează în prezent — la Liceele bucureștene «Barbu Delavrancea», «Mihail Sadoveanu», «Spiru Haret» și la Școala generală nr. 124 — înființarea de «patrule de circulație» formate din pionieri și școlari ai claselor III—VIII. Instruiți în prealabil de ofițeri și subofițeri de miliție, elevii, conduși de un șef ales din rîndurile corpului didactic, vor îndruma și supraveghea circulația colegilor lor în împrejurimile școlilor, în timpul deplasării lor pe drumul către școală, precum și în plimbările colective organizate de conducerile școlilor.

Micii «agenți de circulație» vor avea o paletă albă cu înscrisul «Stop» pe ambele fețe și vor purta o însignă distinctivă și mănuși albe.

Inițiativa urmează să fie extinsă în cursul anului în numeroase școli din diferite orașe ale țării.

Din însemnările unei comandante de pionieri

Iată că n-a trecut decît un trimestru și dacă m-ar întreba cineva despre pionierii mei, aș putea să-i vorbesc ceasuri întregi. De exemplu... Dar cu cine să încep? Și cum? Să-i iau pe rînd, ca la catalog? Să-i iau cum stau în bănci? Mai bine să-i descriu la întîmplare, din trei în trei. Deci: unu... doi... trei și stop! Cine-i? Îl cheamă Cruceru Mircea și toți colegii îl iubesc. Era toamnă, tîrziu și sosiseră puieți de tei pentru plantat pe marginea aleilor din curtea școlii. El s-a apucat să muncească. Era vesel, cînta, glumea, muncea. Și alături de el, toți au început să lucreze. Mircea locuiește alături de școală. Într-o zi, stînd de vorbă cu mai mulți elevi în holul școlii, mi-a spus:

— Am văzut cum s-au făcut măsurătorile, cum au venit excavatoarele, cum s-au scos primele cupe de pămînt, cum s-au ridicat primele cărămizi. Eu am pășit primul pe porțile școlii, eu am fost primul înscris.

— Și eu am fost martora aceluiași eveniment, i-a răspuns Oprea Adriana, o colegă de la clasa vecină. Peste ani însă nimeni nu-și va mai aminti de ce spui tu azi.

— Și nici de prima deschidere festivă a școlii.

— Nici de puieții noștri care atunci vor fi tei în floare.

— O idee! a strigat el.

— Ce idee?

— Școala noastră-i nouă, fără arhivă, fără istorie. Cu faptele noastre îi scriem primele pagini. Deci, să i le scriem.

Și de atunci cîțiva elevi au început să scrie: «Însemnări» pentru o viitoare monografie, istorie a școlii sau cum vor vrea s-o denumească... viitorii.

Unu... doi... trei. Stop. Fata aceasta este fruntașa clasei, președinta detașamentului, Lupescu Anca. În catalog, în dreptul numelui ei la română 10, la chimie 10, la fizică 10, la matematică 10 și...6 la teză. S-a necăjit, a plîns, dar ce vreți, și celui mai bun școlar i se poate întîmpla un necaz. A fost o lecție împotriva încrederii nemărginite.

Prof. Geta COSTIN
Comandanta detașamentului clasei a VII-a D, Școala generală nr. 194, București.

MINI TEHNICUS

ÎN AJUTORUL PARTICIPANȚILOR LA CONCURSUL

Oricare participant la concursul revistei «Cutezătorii» ține ca modelul cu care se va prezenta la concurs să și... funcționeze! Pentru aceasta utilizați în primul rînd motoraşul electric aflat în comerț. O altă posibilitate este folosirea unui motoraș cu arc provenit de la vreo jucărie defectă. În cazul în care arcul este rupt, îl înlocuiți cu al unui ceas de masă scos din uz sau îl înnădiți pe cel rupt. În **fig. I** puteți vedea cum se înnădește un arc prin nituirea capetelor rupte, după ce acestea au fost perforate prin metoda descrisă la **fig. VII.** Înainte de perforare, înroșiți capetele la foc, lăsîndu-le să se răcească lent.

Pentru cei care doresc să-și construiască singuri și motoraşul, descriem mai jos două modele cu elastic și unul electric.

Motoraşe cu elastic. Observați **fig. II a.** Între capetele unui suport de lemn 1 se montează două cîrlige, unul fix, iar celălalt cu posibilitate de rotire. Între cîrlige se fixează o bucată de elastic lat. Lungimea elasticului va fi aceeași cu distanța dintre cîrligele 2 și 3. Prin învîrtirea cîrligului 3 elasticul se răsucește. Dacă lăsăm cîrligul liber, se va dezrăsuci cu viteză. O elice montată de cîrligul 3 permite zborul unui aeromodel.

În **fig. II b** se observă al doilea tip de motoraş. Pe un cadru de sîrmă 5 se rotește liber un butuc de lemn 6. Un capăt al elasticului lat se leagă de cadrul 5, iar celălalt capăt se fixează în cuișoare de butucul 6. Prin răsucirea butucului, elasticul se va înfășura pe el. În momentul în care-i dăm drumul, butucul se va roti în sens invers. Cu ajutorul unei cureluşe se poate transmite mișcarea butucului la o rotiță ce pune în mișcare modelul nostru.

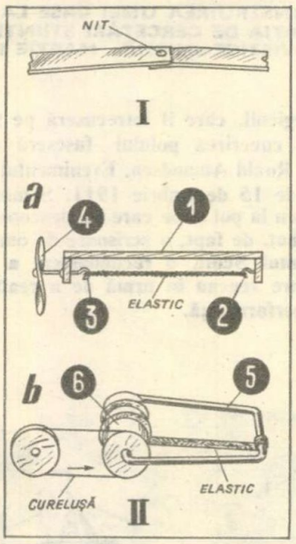

Motoraşul electric. Cu puțină răbdare, puteți construi un motoraş electric **(fig. III)** care va funcționa la baterie sau la rețea (cu ajutorul unui transformator de sonerie). În **fig. IV** se află descompusă partea fixă a motoraşului, **statorul** cu anexele sale. El se compune din polii 7 fixați cu şuruburi de postamentul 8. Între poli se găsește o bobină 9 fixată cu şurubul 10 și piulița 11. De postament se mai fixează cele două lagăre 12, cu cîte un şurub 13. Periile 14 se montează pe placă tot cu cîte un şurub sau un cuișor.

Rotorul se compune dintr-un pachet de tole 15, un ax 16 cu colectorul 17. Pe brațele rotorului se înfășoară o hîrtie 18 care, împreună cu pereții laterali din carton 19, formează carcasele bobinelor. Dimensiunile tolelor sînt indicate în **fig. V.**

Execuția statorului. În **fig. VI** sînt dimensionate toate piesele lui. Polii 7 se vor executa din tablă de oțel moale

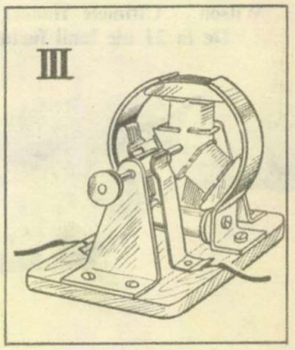

de 1—1,5 mm grosime, iar postamentul 8 din placaj. Lagărele 12 se fac din tablă de

CUPA „CUTEZĂTORII" LA PATINAJ VITEZĂ

O recordmenă surprinzătoare: Pleşan Adriana

SECVENŢE DIN ÎNTRECERE

Începutul a fost făcut. Şi am putea zice **cu dreptul.** În vacanţa de iarnă, s-a desfăşurat la Ţuşnad Concursul republican al speranţelor la patinaj viteză, ediţia I-a, organizat de Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor, revista «Cutezătorii» şi Consiliul Naţional pentru Educaţie Fizică şi Sport.

Primul foc de pistol. Primii doi concurenţi — Goga Octavian, Agronomia Cluj, şi Cicerone Kuchi, Dinamo Braşov, categoria 8—10 ani — ţîşnesc de la start. Abia ai timp să te dumireşti şi au şi străbătut cei 100 m... Apoi... Ultimii doi concurenţi (băieţi 17—18 ani) încheie cursa de 1 500 m. Între aceste două momente — kilometrii parcurşi pe oglinda de gheaţă în viteză, emoţii, eforturi, bucurii, necazuri, ghinioane şi... un record republican (dacă gheaţa ar fi fost mai bună, s-ar fi obţinut mai multe).

FERICITA CÎŞTIGĂTOARE

Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor şi revista «Cutezătorii» au oferit participanţilor diplome şi numeroase premii (54 aparate de fotografiat, rolfilme, şahuri de voiaj, truse de pixuri «Topaz», cărţi etc.). Au mai fost şi plachete, precum şi 4 cupe mici oferite de către federaţia de specialitate. Lupta cea mare cu gheaţa, cu secundele şi cu adversarii s-a dat însă pentru **Cupa «Cutezătorii».** Aici s-a produs o surpriză. Pronosticurile specialiştilor au fost răsturnate de către o fetiţă de 11 ani, pînă acum necunoscută: **pioniera Pleşan Adriana de la C.S.O. Mureşul. Reuşind să scoată 15"0 pe 100 m, ea a realizat singurul record republican al concursului intrînd astfel în posesia cupei.**

Iată-i acum şi pe cei clasaţi pe locul I, precum şi timpul realizat de ei:

Categoria 8—10 ani, băieţi: Goga Octavian, Agronomia Cluj, 100 m — 15"7; 200 m — 30"2.

Categoria 11—12 ani, fete: Pleşan Adriana, C.S.O. Mureşul, 100 m — 15"0. Salade Roxana, C.S.M. Cluj, 300 m — 42"2; băieţi: Fokt Ladislau, C.S.O. Mureşul, 100 m — 14"3; 300 m — 40"1. **Categoria 13—14 ani,** fete: Dulamă Maria, Agronomia Cluj, 500 m — 70"4; 1 000 m — 2'30"6; băieţi: Imecs Eugen, Agronomia Cluj, 500 m — 60"0; 1 000 m — 2'09"7. **Categoria 15—16 ani,** fete: Marcoş Eva, Miercurea Ciuc, 500 m — 60"6; 1 000 m — 2'12"7; băieţi: Varga Gheorghe, Agronomia Cluj, 500 m — 52"0; 1 500 m — 2'52"5. **Categoria 17—18 ani,** fete: Antal Ilona, Miercurea Ciuc, 500 m — 60"8; 1 000 m — 2'10"1; băieţi: Bărbulescu Mihai, Dinamo Bucureşti, 500 m — 54"7; 1 500 m — 2'53"7.

Dan BRĂILOIU
Constantin DIACONU

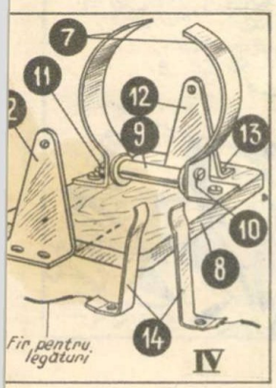

ămă de 1 mm, iar periile 14 n lamelele unei baterii uzate.

Execuţia rotorului. Tolele torului le veţi confecţiona n tablă de cutii de conserve. or trebui executate 20 de ucăţi. Le tăiaţi mai întîi dimensiuni mai mari. Apoi, nform desenului din **fig. VII,** rforaţi în centru aceste bu-ţi, ajutîndu-vă de un cui 3 mm **fără vîrf** şi de o ucă de plumb. Cu un com-s şi un ac de cusut mare desenaţi pe o tablă conturul unei tole după **fig. V.** Decupaţi conturul cu foarfeca. După această tolă le desenaţi pe celelalte, le decupaţi, le îndreptaţi, le faceţi pachet pe un cui şi apoi ajustaţi cu o pilă conturul tuturor tolelor dintr-o dată. Curăţaţi muchiile tolelor, le vopsiţi cu duco, apoi le împachetaţi la loc introducînd în locul cuiului axul 16, pe care-l veţi face tot dintr-un cui de 3 mm.

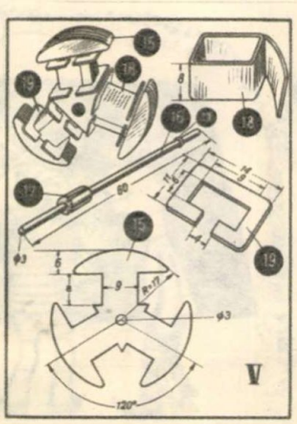

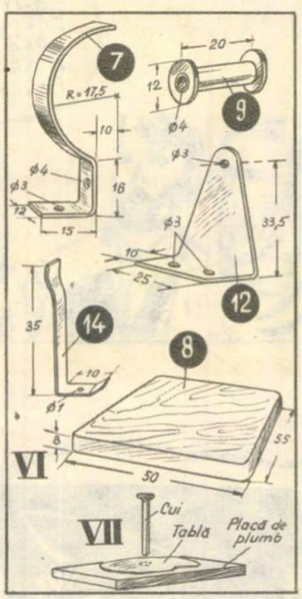

Axul se va cositori de tole. Urmează confecţionarea carcaselor pe cei trei poli. Colectorul din **fig. VIII,** ce se va fixa pe axul 16, îl veţi face dintr-o bucăţică de lemn de tei de 13 mm diametru. Cu un ferăstrău mic tăiaţi trei canale dispuse la 120°. Din lamelele unei baterii confecţionaţi trei lamele 21 îndoite ca în figură. Marginile îndoite vor intra în crestăturile din butucul 20. Pentru fixarea lor pe butuc introduceţi între ele o pană de lemn 22. Bobinarea rotorului se va face cu sîrmă de cupru emailată de 0,2 sau 0,3 mm. Numărul de spire va fi cît mai mare, cu condiţia ca bobinele să fie egale. Cu aceeaşi sîrmă se bobinează şi statorul, umplîndu-i-se pînă la refuz carcasa. Schemele de legături le vedeţi în **fig. IX a şi b.** Pentru ca axul să nu «joace» în lungul său mai mult de 2—3 mm, îi veţi lipi cu cositor un inel de sîrmă 23 către lagărul din spate.

Mini-tehnicieni, nu vă rămîne decît să începeţi lucrul!

Ştefan NICULESCU

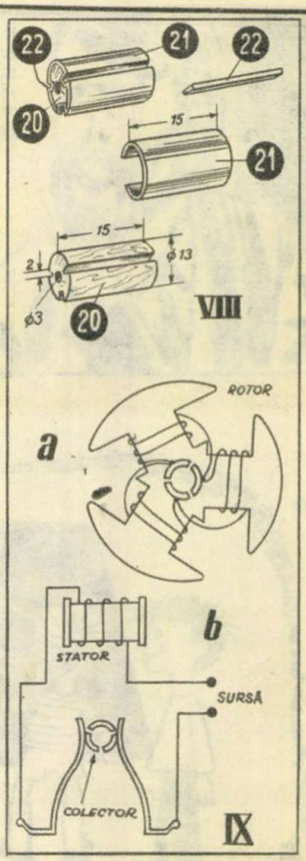

SECRETUL AMFOREI

Scenariu de **ION HOBANA**
Desene de
POMPILIU DUMITRESCU

APARATUL INGINERULUI PROCA A REUSIT SĂ DESCIFREZE CUVINTELE ÎNTIPĂRITE CU PESTE 11.000 DE ANI ÎN URMĂ ÎN ARGILA AMFOREI MISTERIOASE.

...ȘI „HEA ATLAN"?

„HEA" AR PUTEA ÎNSEMNA „GEA" -PĂMÎNTUL...

PĂMÎNTUL ATLANT!

ATUNCI ÎNSEAMNĂ CĂ EPAVA NOASTRĂ A FOST CÎNDVA... UN TRANSATLANTIC.

FANTASTIC! ÎNTR-ADEVĂR SE PARE CĂ ANDA ARE DREPTATE.

ȘI METALUL NEIDENTIFICAT...??

ASCULTAȚI „...ZIDUL CARE ÎMPREJMUIA CETATEA ÎNSĂȘI.

ÎL ACOPERIRĂ CU ORICALC METALUL CU REFLEXE DE FOC..."

PLATON KRITIAS SAU ATLANTIDA

ASTA ÎNSEAMNĂ CĂ SECRETUL AMFOREI A FOST DESCIFRAT....

SĂ-I MULȚUMIM TOVARĂȘULUI PROCA, DATORITĂ CĂRUIA AM AUZIT GLASUL ACELORA PENTRU CARE ATLANTIDA NU ERA O LEGENDĂ, CI O PATRIE PIERDUTĂ „ÎNTR-O SINGURĂ ZI, ÎNTR-O SINGURĂ NOAPTE FATALĂ"....

SFÎRȘIT

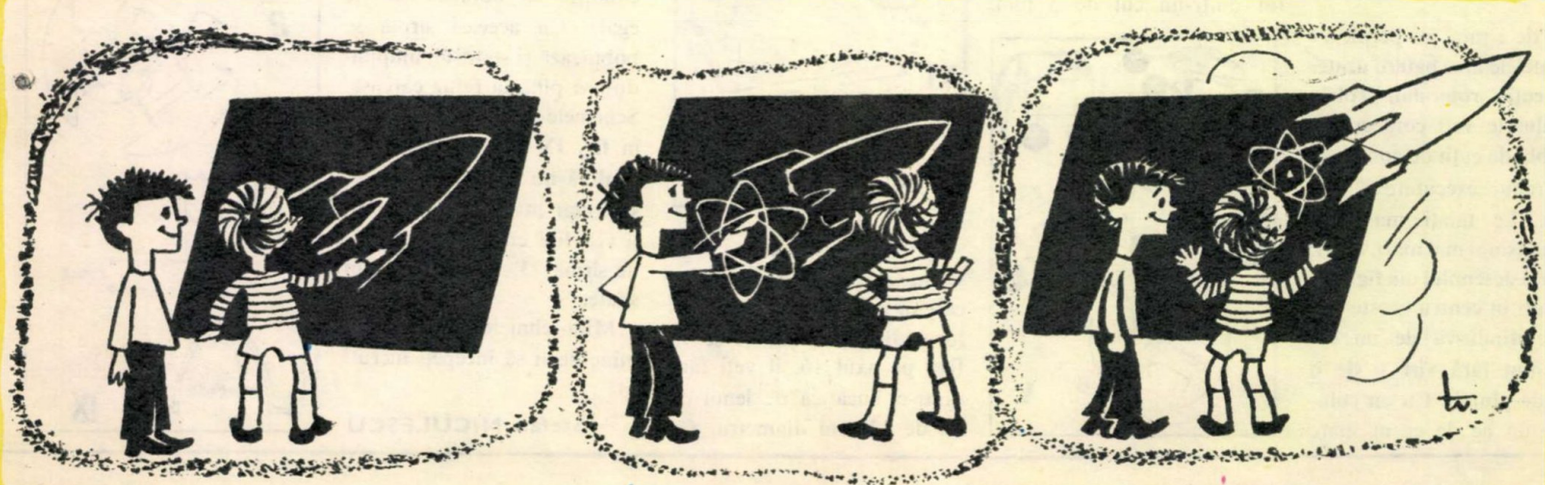

Poveste fără cuvinte

de **Tomuleț VIRGIL**

SFINX SFINX SFINX SFINX SFINX

HIBERNALA

ORIZONTAL: 1) Zburători pe gheață. 7) «Minge» de zăpadă. 8) În zăpadă! 9) Pe schiuri și patine. 12) Din iarnă în iarnă. 13) Piruete pe gheață. 15) Bară de gimnastică. 17) Din antica Romă. 18) «Sfoară» de zăpadă printre nămeți. 20) În opoziție cu înzăpezitele ținuturi nordice. 21) Începe schiul și hocheiul! 22) S. 23) Polei pe margini! 24) Din oaie, la căciulă! 26) Albă pe jumătate! 27) Drum bun, la temă! 28) Piramide alb-verzui intîlnite iarna în munți (sing.). 29) Onomatopeea căderii. 31) Primul timp la săritura cu schiurile, celelalte trei fiind: împingerea, zborul prin aer și aterizarea.

VERTICAL: 1) Ținutul zăpezilor eterne unde folosirea schiurilor cît și a săniilor trase de cîini, se face la orice pas. 2) Patinoar cu intrare liberă. 3) «Face muzica», spune o zicală. 4) Afluent al Elbei. 5) Gheață! 6) Fulgii... de pe fundul sitei. 10) Adunați cu pluguşorul. 11) Localitate în Nigeria. 14) Fenomen absolut necesar patinajului. 16) Alunecă... pe gheață! 19) Punct de sosire pentru unii schiori distrați. 20) Traseul şerpuit al curselor de bob. 21) Unul după altul. 24) Pucul pentru hocheiști. 25) 51 la romani. 26) Prilejuieşte spectaculoase concursuri de viteză în sezonul alb. 27) 3,14. (fonetic) 28) Paul Florescu. 30) Drum pe care te înhami la săniuță.

Dicționar la îndemînă: REC, ERI, ISER.

Mihai PĂTRAȘCU

ENIGMA POETICĂ

Cunoașteți bine poeziile clasice românești?

Pentru a verifica acest lucru, citiți cu atenție fraza de mai jos:

«După furtună, în drum — pe aceeași ulicioară — lișița, rața și gîsca, între păsări, spun, în zori, o poveste veselă, în timp ce puii cloștii întreabă pe o lăcustă: crezi basmul?»

Aici se ascund titlurile a zece poezii create de șase dintre cei mai cunoscuți poeți clasici români. Puteți să aflați care sînt poeții și ce titluri de poezii le aparțin?

Claudiu VODĂ

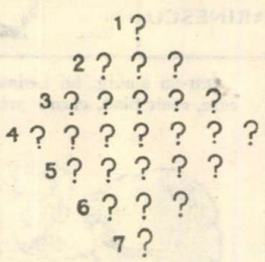

ROMB

În locul semnelor de întrebare puneți litere, astfel ca să vă dea, pe orizontală și pe verticală, următoarele cuvinte:

1. consoană
2. formă geometrică
3. trece pe sub oraș
4. fluviu în Europa
5. este al avocaților
6. animal
7. vocală

CIFRE ÎNCRUCIȘATE

5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20

Aranjați cifrele din careuri în așa fel ca la adunare să vă dea 50 și pe orizontală și pe verticală.

GLUME

UNDE SE AFLĂ CRETA?

La ora de geografie profesorul îl întreabă pe Fănel:

— Fănele, unde se află Creta?

— La tablă, tovarășe profesor, răspunde Fănel distrat.

LA ORA DE ARITMETICĂ

Profesorul văzu că Petre nu-i atent și-l întrebă:

— Spune, Petre, cum putem să numărăm mai repede capetele a 100 de cai?

— Foarte simplu, tovarășe profesor, le numărăm picioarele și după aceea le împărțim la 4, raspunse elevul.

AMICIȚIE

Un observator al animalelor a crescut o pisică și un basset. Îi hrănea din aceeași farfurie, dar pisica, mîncînd mai încet, rămînea mereu nedreptățită. Atunci, el a legat bassetul și a dat pisicii de mîncare. Aceasta — lucru curios — a luat una din bucățile cele mai bune și a dus-o cîinelui. Stăpînul lor a repetat experiența și comportamentul pisicii a rămas același.

Elisa MADOLCIU

FILATELIE

Așadar, nu mai e mult pînă la Olimpiada din Mexico '68. Dar încă din 1967 apelul olimpic a prins glas în filatelie. Vă prezentăm o frumoasă serie de 8 timbre tipărite policrom, emise de poșta Republicii Populare Polone.

Concursul săptămînii

«Plecat-am nouă din Vaslui
Și cu sergentul zece»

Așa începe poezia lui Vasile Alecsandri intitulată «Peneș Curcanul» în care sînt povestite isprăvile eroice ale ostașilor români în luptele de la Grivița (1877). Mai puțin cunoscut este însă faptul că «Peneș Curcanul» (a cărui poză v-o prezentăm), nu e un erou fictiv, inventat de Alecsandri, ci un ostaș viteaz real care a slujit drept model marelui nostru poet. Vă întrebăm deci:

1. **Care este numele real al modelului lui Peneș Curcanul?**
2. **Locul și data nașterii.**
3. **Gradul pe care l-a avut la încetarea din viață.**

CUPON

Numele..... *adresa exactă*.....

.....*clasa*.....

Răspunsurile. 1.....

2.....

3.....

DUPĂ COMPLETARE, DECUPAȚI CUPONUL ȘI TRIMITEȚI-L LA REDACȚIE ÎN MAXIMUM 5 ZILE CU MENȚIUNEA «CONCURSUL SĂPTĂMÎNII».

Povestire de
VASILE MĂNUCEANU

COMOARA lui DROMICHETE

REZUMAT:

Lisimah, regele macedonenilor, ispitit de bogățiile geților, pornește război împotriva lor. Geții răspund cu vitejie atacurilor. Luată prizonieră, Sicia, fiica lui Turgobal, conducător get, își înfige un pumnal în piept. Cuprinși de mînie, geții pornesc noi atacuri la care abia pot rezista macedonenii. Într-una din bătălii își pierde viața bătrînul Koriarhos. Pînă la ultima suflare, el îl povățuiește pe Lisimah să înceteze războiul.

Ilustrații de GH. MARINESCU

După fiecare nouă năvală a geților, pămîntul rămînea semănat cu leșurile războinicilor lui Lisimah.

Neobositul Agatocle îndemna însă oștile fără răgaz: «Înainte! Curînd vom stăpîni avuțiile lui Dromichete»

Într-un amurg, lui Lisimah i se înfățișează un războinic get care, rănit fiind, căzuse prins.

Regele porunci ca prizonierul să fie biciuit, pentru a destăinui planurile lui Dromichete.

Lisimah privi adînc în ochii getului și înțelegînd că acesta nu va vorbi niciodată, plin de admirație îi dărui libertatea.

Hrana oștilor macedonene se împuțina, soldații ajunseseră să se încaiere pe o ciosvîrtă.

...dar noaptea visau ca într-un delir bogățiile făgăduite de Agatocle.

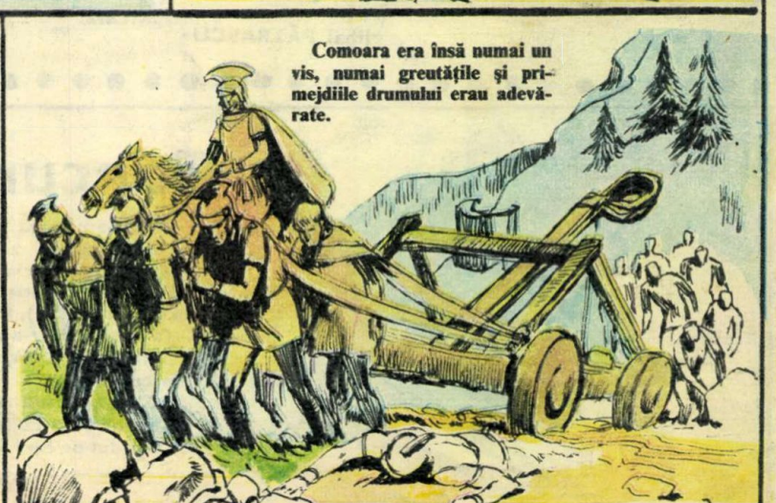

Comoara era însă numai un vis, numai greutățile și primejdiile drumului erau adevărate.

«CUTEZĂTORII» REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1, Telefon 17.60.10
Prezentarea grafică: ANCA ARGHIR: Tehnoredactarea: ROZALIA BARANY
TIPARUL EXECUTAT LA COMBINATUL POLIGRAFIC «CASA SCÎNTEII»

(VA URMA)

PREȚUL 1 LEU